

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.411.003.25.2019

Dariusz Rejman
Wójt Gminy Czastary
Urząd Gminy w Czastarach
ul. Wolności 29
98-410 Czastary

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/19/003 – Realizacja dochodów od osób prawnych z tytułu podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportu przez gminy z terenu województwa łódzkiego.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Czastarach ¹ , ul. Wolności 29, 98-410 Czastary
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wójt Gminy Dariusz Rejman (od 2014 r.)
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania organów gminy w zakresie ustalenia i egzekwowania dochodów od osób prawnych z tytułu podatku od nieruchomości i podatku od środków transportu.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2018, z uwzględnieniem okresów wcześniejszych i późniejszych, jeżeli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowany okres.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Renata Biskupska, gł. specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr LLO/90/2019 z dnia 19 marca 2019 r. (akta kontroli str. 1-5)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W gminie Czastary⁴ podejmowano uchwały podatkowe zgodnie z obowiązującymi przepisami i określano stawki dla wszystkich rodzajów przedmiotów opodatkowania. W Urzędzie rzetelnie ustalano przedmioty opodatkowania w oparciu o ewidencję gruntów i budynków oraz dokumentację źródłową. Nie zawsze egzekwowano natomiast od podatników stosowanie właściwych form składanych deklaracji. Podejmowano czynności egzekucyjne w stosunku do zaległości podatkowych, choć upomnienia i tytuły wykonawcze nie były wystawiane niezwłocznie. W badanym okresie podatnicy nie zwracali się do organu o udzielenie ulg w spłacie należności.

III. Opis stanu faktycznego

1. Prawdliwość wymiaru podatków lokalnych

Opis stanu faktycznego

Według stanu na koniec lat 2017 i 2018 na terenie Gminy funkcjonowało odpowiednio 27 i 30 podatników (osób prawnych) podatku od nieruchomości oraz po 4 w każdym roku podatników podatku od środków transportowych.

(dowód: akta kontroli str.6-12)

¹ Dalej: Urząd.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Gmina.

Zrealizowane dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych wyniosły 16.162,3 tys. zł w 2017 r. i 16.351,3 tys. zł w 2018 r., w tym odpowiednio 418,8 tys. zł (2,6%) i 463,3 tys. zł (2,8%) z podatku od nieruchomości od osób prawnych oraz 9,9 tys. zł (0,1%) i 11,8 tys. zł (0,1%) z podatku od środków transportowych od osób prawnych.

(dowód: akta kontroli str. 13-14, 28-29)

Uchwalone⁵ w badanym okresie stawki podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych uwzględniały wszystkie przedmioty opodatkowania oraz kategorie wskazane w art. 5 ust. 1 i art. 10 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych⁶ oraz mieściły się w granicach określonych ww. przepisami, z uwzględnieniem maksymalnych wysokości tych stawek ogłaszanych w obwieszczeniach Ministra Finansów⁷. Uchwały nie wprowadzały niedozwolonego różnicowania stawek podatku i nieuprawnionych zwolnień.

(dowód: akta kontroli str. 15-23, 26-27)

Zgodnie z art. 7a ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, w Urzędzie prowadzona była ewidencja podatkowa nieruchomości w systemie informatycznym⁸. Ewidencja ta spełniała wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 22 kwietnia 2004 r.⁹, w tym umożliwiała eksport danych oraz tworzenie raportów i zestawień według kryteriów definiowanych przez użytkownika. Dla poszczególnych podatników w ewidencji wskazywano m.in. wartość budowli, powierzchnię gruntów w metrach oraz powierzchnię użytkową budynków.

W latach 2017-2018 pracownicy Referatu Finansowego mogli korzystać z dostępu podglądowego do systemu EWOPIS jako kopii oryginalnych plików binarnych Bazy Danych udostępnianych przez Starostwo Powiatowe w Wieruszowie¹⁰ na podstawie umowy z 12 stycznia 2012 r. Baza była aktualizowana cyklicznie w systemie rocznym. Z uwagi na wykonywaną etapowo modernizację i weryfikację ewidencji gruntów i budynków w Starostwie, w okresie objętym kontrolą Urząd dokonywał porównania i aktualizacji ewidencji podatkowej nieruchomości w oparciu o dane z lat ubiegłych, przedstawione przez podatników akty notarialne, informacje o zmianach przekazywanych przez Starostwo w formie papierowej oraz dane pozyskane od Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego¹¹ (dot. uzyskanych pozwoleń na użytkowanie i zawiadomień o zakończeniu budowy).

System nie zapewniał jednak współdziałania z ewidencją gruntów i budynków Starostwa. Informatyk Urzędu wyjaśnił, że pomimo posiadania narzędzia do eksportu danych z Ewidencji Gruntów i Budynków w formie SWDE oraz narzędzia, które eksportuje dane podatkowe w formacie XML (czyli oprogramowania zgodnego z wymogami), obecnie na rynku nie występuje rozwiązanie umożliwiające zasilenie danych podatkowych z Ewidencji Gruntów i Budynków.

(dowód: akta kontroli str. 30-41)

Gminną identyfikację pojazdów do opodatkowania prowadzono w Urzędzie w systemie informatycznym. Bazę danych aktualizowano na bieżąco, na podstawie

⁵ Uchwały Rady Gminy: Nr XVI/99/2016 i Nr XVII/101/2016 z dnia 23 listopada 2016 r.

⁶ Dz. U. z 2018 r., poz. 1445 ze zm.

⁷ Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2016 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych w 2017 r. (M.P. 2016 poz. 779). Obwieszczenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 28 lipca 2017 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych w 2018 r. (M.P. 2017 poz. 800).

⁸ System informatyczny PODATKI- INFO-SYSTEM Roman i Tadeusz Groszek sp. j. Umowa Nr 7/2017 z dnia 3.01.2017r.

⁹ Rozporządzenie w sprawie ewidencji podatkowej nieruchomości (Dz. U. Nr 107, poz. 1138).

¹⁰ Dalej: Starostwo.

¹¹ Dalej: PINB.

otrzymywanych ze Starostwa miesięcznych wykazów zmian w ewidencji za dany okres.

(dowód: akta kontroli str. 30-36)

Analiza 16 deklaracji podatkowych (po 8 w każdym z lat objętych kontrolą, w tym po 5 dotyczących podatku od nieruchomości i po 3 - podatku od środków transportowych) oraz 4 deklaracji korygujących z roku 2018 (w tym 3 dotyczących podatku od nieruchomości i 1 – podatku od środków transportowych) wykazała, że:

- 18 deklaracji złożono w wymaganym terminie, natomiast 2 deklaracje korygujące dot. podatku od nieruchomości - z opóźnieniem wynoszącym 6 i 10 dni;
- 19 deklaracji złożono na obowiązującym wzorze ustalonym przez Radę Gminy;
- we wszystkich przypadkach dane zawarte w deklaracjach były zgodne z danymi wynikającymi z dokumentów źródłowych, tj. w przypadku podatku od nieruchomości - z danymi pozyskanymi z EGiB, aktów notarialnych i PINB, a w przypadku podatku od środków transportowych – informacjami otrzymanymi ze Starostwa zawierającymi dane określone w § 5 ust. 1, 2, 2a i 2b rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2002 r. w sprawie informacji podatkowych¹²;
- we wszystkich deklaracjach stawki podatków były zgodne ze stawkami uchwalonymi przez Radę Gminy;
- we wszystkich przypadkach dokonano czynności sprawdzających deklaracje podatkowe, wykorzystując do celów weryfikacji prowadzone w Urzędzie bazy danych oraz posiadaną dokumentację źródłową.

(dowód: akta kontroli str. 30-32, 42-53, 77-80)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W przypadku jednej z 13 badanych deklaracji na podatek od nieruchomości, informację z załącznika ZN-1/A do deklaracji złożono z pominięciem wzoru ustalonego przez Radę Gminy. Urząd nie zwrócił się do podatnika o skorygowanie ww. deklaracji, co było niezgodne z art. 274 §1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa¹³, stanowiącym iż w razie stwierdzenia, że deklaracja zawiera błędy rachunkowe lub inne oczywiste omyłki, bądź że wypełniono ją niezgodnie z ustalonymi wymaganiami, organ podatkowy zwraca się do składającego deklarację o jej skorygowanie oraz złożenie niezbędnych wyjaśnień. Wg wyjaśnień Wójta Gminy, z uwagi na fakt, iż opodatkowaniu podlegały nieruchomości wynajęte od Gminy na podstawie umowy najmu¹⁴ (położone w budynku Urzędu), odstąpiono od zwrócenia się do podatnika o skorygowanie deklaracji. W toku czynności kontrolnych NIK usunięto tę nieprawidłowość – Urząd wezwał podatnika do złożenia korekty deklaracji wraz z załącznikami na drukach ustalonych przez Radę Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 30-32, 42-53, 77-80)

2. Skuteczność i poprawność egzekwowania zaległości podatkowych

Opis stanu
faktycznego

Stan zaległości podatkowych z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych wynosił 279,6 tys. zł w 2017 r. i 153,1 tys. zł w 2018 r. W badanym okresie zaległości z tytułu podatku od środków transportowych nie wystąpiły.

¹² Dz. U. z 2017 r. poz. 68.

¹³ Dz. U. z 2018 r., poz. 800 ze zm.

¹⁴ Umowa z dnia 31.12.2007 r.

W Urzędzie dokonywano systematycznej kontroli terminowości wpływu podatków lokalnych poprzez wydruki z systemu informatycznego raportu pn. „Wykaz zaległości na dzień...”. Odpowiedzialny za to pracownik na stanowisku ds. księgowości podatkowej generował te wydruki nie rzadziej niż raz na kwartał (dla celów sporządzenia sprawozdania Rb-27S), a dodatkowo po każdej racie podatku od środków transportu. Na potrzeby kontroli Komisji Rewizyjnej sporządzane było co roku sprawozdanie z realizacji podatków i zaległości podatkowych.

(dowód: akta kontroli str. 57-63, 87-100)

W Urzędzie podejmowane były działania informacyjne wobec zobowiązanych do dobrowolnego wykonania przez nich obowiązku zapłaty należności podatkowych poprzez kierowanie do nich wiadomości o treści: „*Wójt Gminy Czastary przypomina o obowiązku zapłaty podatku. Ostateczny termin wpłaty podatku upłynął....., nie uiszczenie podatku spowoduje wszczęcie postępowania egzekucyjnego*”, wysyłanych przez system powiadamiania sms multiINFO¹⁵. Działania informacyjne były rejestrowane w postaci elektronicznej.

(dowód: akta kontroli str. 61-73)

Analizie poddano postępowania windykacyjne prowadzone wobec 6 podatników¹⁶, w łącznej kwocie należności głównej 284,1 tys. zł. Wystawiono łącznie 14 upomnień (wobec 3 podatników) w okresie od 4 do 350 dni od powstania obowiązku podatkowego. Zawarte w nich było wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego po upływie 7 dni od dnia doręczenia upomnienia.

(dowód: akta kontroli str. 74-75)

W okresie objętym kontrolą Urząd wystawił 13 tytułów wykonawczych¹⁷ wobec dwóch podatników. Wszystkie tytuły wystawione były wg wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 8 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów tytułów wykonawczych stosowanych w egzekucji administracyjnej¹⁸ i skierowane do właściwych miejscowo naczelników urzędów skarbowych.

W Urzędzie nie wprowadzono regulacji wewnętrznych określających zasady wystawiania upomnień i tytułów wykonawczych.

(dowód: akta kontroli str. 48-53, 74-75)

W badanym okresie nie wystąpiły przypadki przedawnienia zobowiązań z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych wskutek niepodjęcia przez Gminę czynności zmierzających do wszczęcia egzekucji.

(dowód: akta kontroli str. 61-63)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Upomnienia oraz tytuły wykonawcze wobec zaległości z tytułu badanych podatków lokalnych nie były wystawiane niezwłocznie. Upomnienia kierowano do podatników w terminie do 350 dni od powstania obowiązku podatkowego, natomiast tytuły wykonawcze po upływie nawet 582 dni od terminu wpłaty określonego w upomnieniu. Zgodnie z przepisem § 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli

¹⁵ Umowa z dnia 29 stycznia 2014 r.

¹⁶ Wybrano po 3 postępowania dot. podatku od nieruchomości z każdego roku objętego badaniem (w badanym okresie nie wystąpiły zaległości dot. podatku od środków transportowych).

¹⁷ Jeden tytuł wystawiono w ciągu 20 dni, cztery w czasie od 41 do 46 dni, jeden po 100 dniach, sześć w czasie od 221 do 349 dni i jeden po upływie 582 dni od terminu wpłaty określonego w upomnieniu.

¹⁸ Dz. U. 2018 r., poz. 850.

należności pieniężnych¹⁹, wierzyciel przesyła zobowiązanemu upomnienie niezwłocznie (ewentualnie w terminie 21 dni). Zgodnie zaś z art. 6 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji²⁰, w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych.

Według wyjaśnień Wójta Gminy, wydłużenie okresu do wystawienia upomnienia było wynikiem stosowania 4-miesięcznego cyklu wystawiania upomnień, natomiast największe opóźnienie mające miejsce w 2016 r. wynikało ze zwiększonego zakresu obowiązków (z powodu urlopu macierzyńskiego jednej z pracownic) wykonywanych przez pracownika odpowiedzialnego za te czynności i konieczności przekazania wystawiania upomnień pracownikowi – stażystę. Wydłużone terminy wystawiania tytułów wykonawczych spowodowane były m.in. rotacjami pracowników wykonujących tę czynność, a najdłuższe opóźnienie (575 dni) wynikało z przeoczenia pracownika, ale w związku z faktem, że dotyczyło podatnika w upadłości i braku ściagalności od 2010 r., opóźnienia te nie miały wpływu na skuteczność egzekucji.

(dowód: akta kontroli str. 48-50, 74-75)

3. Prawdliwość stosowania ulg podatkowych

Opis stanu faktycznego

W Urzędzie nie zostały wprowadzone uregulowania wewnętrzne określające szczegółowe zasady i tryb udzielania ulg, umarzania, rozkładania na raty i odraczania terminu płatności zaległości podatkowych.

(dowód: akta kontroli str. 26-27)

W badanym okresie do organu podatkowego nie wpłynął żaden wniosek od osób prawnych o zastosowanie ulgi podatkowej/ umorzenia / rozłożenia na raty / odroczenia terminu płatności zaległości podatkowej.

(dowód: akta kontroli str. 76)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o niezwłoczne wystawianie upomnień i tytułów wykonawczych wobec podmiotów zalegających z zapłatą należności podatkowych Gminy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

¹⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1483.

²⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 1314 ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie wyko-
nania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 29 maja 2019 r.

Renata Biskupska
gł. specjalista kp.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
Dyrektor

Przemysław Szewczyk

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi
z up.

Grażyna Tużkiewicz-Gnitecka
wicedyrektor

